

MỘT SỐ GIẢI PHÁP RÈN HỌC SINH PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC, PHẨM CHẤT TRONG MÔN HỌC TIẾNG ANH TẠI TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ

Phan Thị Đỗ Uyên

Trường THCS Nguyễn Bình Khiêm, phường Trần Biên, tỉnh Đồng Nai

Tóm tắt: Bài báo này nhằm đề ra một số giải pháp giúp phát triển năng lực và phẩm chất học sinh trong môn Tiếng Anh tại trường Trung học cơ sở, giải quyết các rào cản như phương pháp dạy nhàm chán, tâm lý rụt rè và thiếu động lực học tập. Giải pháp cũng đã xây dựng một môi trường học tập an toàn, áp dụng các hoạt động linh hoạt (STIRRING/SETTLING) và Học tập dựa trên Dự án (PBL), cùng với việc quay video và làm poster. Giải pháp này đã giúp học sinh hình thành các phẩm chất và năng lực cốt lõi, nâng cao sự tự tin, kỷ luật và kỹ năng giao tiếp.

Từ khóa: Giải pháp rèn luyện, năng lực và phẩm chất, môn Tiếng Anh, học tập dựa trên Dự án (PBL), tự tin.

SOME SOLUTIONS TO DEVELOP STUDENTS' COMPETENCIES AND PERSONAL QUALITIES IN ENGLISH SUBJECT AT LOWER SECONDARY SCHOOLS

Abstract: This measure aims to develop students' competence and qualities in English, addressing key barriers like monotonous teaching methods, shyness, and lack of motivation. The author established a safe environment, implementing flexible activities (STIRRING/SETTLING) and Project-based learning (PBL), alongside video recording and poster creation. The solution helped students establish core qualities and competencies, significantly enhancing their confidence, discipline, and communication skills.

Keywords: Teaching solutions/measures, competence and qualities, English language subject, project-based learning (PBL), confidence development.

Nhận bài: 15/10/2025

Phản biện: 10/11/2025

Duyệt đăng: 14/11/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Có rất nhiều nguyên nhân tạo nên rào cản trong quá trình học Tiếng Anh của học sinh, trong số đó có năm trở ngại chính. Một là, phương pháp tiếp cận và phương pháp dạy nhàm chán, sáo rỗng. Hai là, khả năng ghi nhớ kém hơn các bạn khác. Ba là, học sinh thiếu động lực hoặc có mục tiêu chưa rõ ràng trong suốt quá trình học tập. Bốn là, tâm lý học sinh rụt rè, lo lắng, có cảm xúc thiếu tự tin. Năm là, học sinh không tận dụng mọi cơ hội để sử dụng ngôn ngữ thường xuyên. Đây chính là những trở ngại khiến các em ngại học cũng như ngại nói Tiếng Anh.

Biện pháp được thực hiện với các đối tượng sau tại tỉnh Đồng Nai:

- Học sinh lớp 6/2, 6/5, 6/7, 6/8 trường THCS Tân Phong, năm học 2022-2023.
- Học sinh lớp 7/6, 8/2, 8/4, 8/5 trường THCS Nguyễn Bình Khiêm, năm học 2023-2024.
- Học sinh lớp 7/1, 7/2, 8/1, 8/2, 8/3 trường THCS Nguyễn Bình Khiêm, năm học 2024-2025.

Thực hiện biện pháp nhằm xây dựng môi trường sử dụng ngôn ngữ, áp dụng nhiều cách và khuyến khích học sinh học Tiếng Anh nhằm giúp các em khắc phục các rào cản, từng bước tiến bộ, có thêm động lực và hướng đi đúng đắn trong việc học tiếng Anh. Giải pháp này nhằm phát triển năng lực, phẩm chất học sinh, đảm bảo tính mới

và sáng tạo, tính kỹ thuật và kinh tế, tính khoa học, thẩm mỹ và sư phạm, phù hợp với hướng dẫn của Bộ Giáo dục và Đào tạo về mục tiêu, yêu cầu, nội dung, phương pháp dạy học của Chương trình giáo dục phổ thông 2018.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Nội dung biện pháp

Tạo ra một môi trường tốt giúp học sinh tham gia hoạt động học tập một cách tích cực và chính xác Để làm được điều này, tạo cho học sinh một giới hạn an toàn để các em loại bỏ sự lo lắng, sợ hãi bằng những lời động viên và mặt khác, áp dụng những cách sau đây để xây dựng một môi trường tự do và thoải mái. Tác giả sắp xếp chỗ ngồi trong lớp học theo hình thức nhóm đôi, nhóm nhỏ, vòng tròn, quay mặt vào nhau. Trong việc hướng dẫn học sinh, thực hiện quy tắc KISS (=Keep Instructions Short and Simple). Yêu cầu và hướng dẫn của giáo viên phải dễ hiểu, ngắn gọn, xúc tích.

Take out your book. Please turn to page 30. Do you have a pencil?

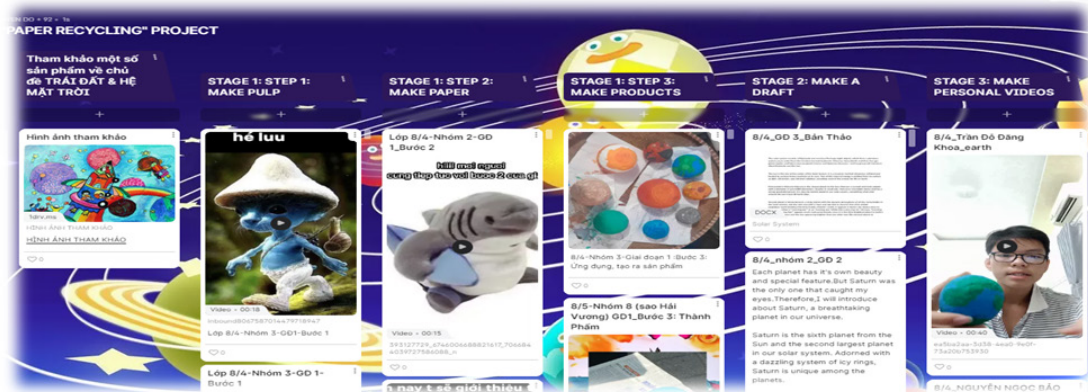
Practice the conversation on page 20. Please write this down.

Các hoạt động nói được thiết kế kết hợp nguyên tắc STIRRING (khuấy động: di chuyển, diễn tả, khảo sát) và SETTLING (ổn định: vẽ, tô màu, trao

đổi tại chỗ). Cụ thể, học sinh thực hiện quay video tại nhà về chủ đề đã học, bao gồm giới thiệu và kết thúc. Video được nộp lên Padlet để giáo viên và cả lớp hỗ trợ. Chia khóa của hoạt động này là khuyến khích học sinh tập trung vào việc thực hiện nhiệm vụ và hình thành thói quen nói Tiếng Anh, không quá chú trọng vào việc đúng-sai hay nói hay-chưa hay. Giáo viên cung cấp hướng dẫn chi tiết về nguyên tắc chung, tiến trình quay, cách nộp bài và hỗ trợ.

Tổ chức hình thức Project-based learning. Học sinh bắt đầu bằng việc quan sát video mẫu để hiểu

hoạt động. Sau đó, các em thảo luận tổ về quy trình và tiến hành từng bước theo nhóm, được giáo viên hỗ trợ qua Zalo. Mục tiêu cuối cùng là học sinh trình bày quy trình thực hiện hoặc thuyết trình về sản phẩm Dự án đã làm (tại nhà), dưới hình thức quay video, thuyết trình cá nhân hoặc thuyết trình nhóm. Ví dụ, đối với hoạt động Tái chế giấy chuẩn bị cho Ngày hội STEM, học sinh thuyết trình bằng Tiếng Anh như sau: *Step 1: Cut paper into small pieces; Step 2: Pour water into the paper and keep it in one day; Step 3: Grind the mixture; Step 4: Spread and dry the recycle paper; ...*

Học sinh thực hiện sản phẩm tái chế giấy và up lên trang Padlet

Hoạt động dự án là một giải pháp hiệu quả để giữ cho học sinh tập trung vào thực tế, và yêu cầu học sinh giải quyết vấn đề đó. Quá trình này quan trọng hơn sản phẩm cuối cùng, vì đó là nơi học sinh thực sự đưa kiến thức ngôn ngữ của mình vào sử dụng. Tập trung vào quá trình cũng giúp thúc đẩy học sinh đúng cách vì các em không tập trung vào động lực bên ngoài để đạt điểm khi kết thúc dự án. Giải pháp giúp giáo viên xây dựng một bầu không khí ít áp lực nhất, nơi mà học sinh

không còn cảm thấy ngại ngùng, và tự nguyện giao tay đặt câu hỏi, nêu ý kiến của mình, tham gia vào các hoạt động và nhiệm vụ học tập một cách tự nhiên nhất.

Tác giả tổ chức cho học sinh thực hiện Poster Tiếng Anh trên canva hoặc bất kỳ ứng dụng nào các em biết sử dụng, các em up lên Padlet hoặc in ra giấy. Sau đó, các em dùng các poster này để thực hiện luyện nói nhóm đôi hoặc thuyết trình trước lớp bằng TV lớp.

Học sinh thực hiện poster Unit 4, sách Global Success 8, bằng Canva
Link post trang Padlet: https://padlet.com/GiaovienVN/nbk_g8-s-home-n25wqrooxielvuxa

Tổ chức cho học sinh thực hiện thuyết trình Tiếng Anh, bằng cách thực hiện trên poster khổ A1, trên canva hoặc powerpoint. Sau đó, các em thuyết trình trước lớp bằng sản phẩm hoàn chỉnh hoặc bằng TV lớp.

Ngoài ra, thường xuyên khen ngợi, động viên các em vì tham gia hoạt động tích cực, hoặc bất kỳ sự tiến bộ nào của các em bằng hình ảnh sinh động như thi đua nhóm tổ, tuyên dương học sinh tiến bộ bằng cách ghi tên học sinh lên thẻ tuyên dương hoặc trao tặng giấy khen. Bên cạnh đó, để thiết lập mối quan hệ thành công, giáo viên cần thể hiện sự chân thành, nhạy cảm và luôn tìm điểm tích cực ở học sinh. Điều quan trọng là phải giữ kiên nhẫn, tránh bực bội và tôn trọng ý kiến của các em, luôn mỉm cười và dễ gần. Giáo viên cần tận dụng những cơ hội trò chuyện để học sinh mở lòng chia sẻ về niềm tin và cuộc sống cá nhân, thể hiện sự sẵn sàng giúp đỡ.

2.2. Hiệu quả của các biện pháp đã thực hiện

Hiệu quả kinh tế: Ứng dụng tổ hợp các phương pháp, đảm bảo tính tiết kiệm hơn các sản phẩm đơn lẻ có cùng tính năng; Tiết kiệm chi phí.

Hiệu quả xã hội

** Đối với học sinh*

Nhìn chung, học sinh dần hình thành được những phẩm chất và năng lực cốt lõi, giúp học sinh nhận thức được giá trị của việc học tập, rèn luyện bản thân và có hành động đúng đắn trong cuộc sống. Bên cạnh đó, học sinh phát triển được các kỹ năng mềm như giao tiếp, lãnh đạo, làm việc nhóm,... giúp các em tự tin hơn trong cuộc sống và có khả năng thích nghi tốt hơn với môi trường xã hội trong tương lai. Ngoài ra, các phẩm chất và năng lực cốt lõi giúp học sinh xây dựng được đạo đức và tình cảm xã hội tốt hơn, đối xử tốt, chan hòa, biết giúp đỡ mọi người xung quanh.

Tiếng Anh được xem là ngôn ngữ giao tiếp toàn cầu, tỉ lệ người sử dụng tiếng Anh cao hơn hẳn so với các ngôn ngữ khác. Có thể bắt gặp được tiếng Anh tại bất cứ nơi đâu trên thế giới như trên đường phố, nhà hàng, xe bus, các địa điểm công cộng... Tiếng Anh thực sự là ngôn ngữ cần thiết, đáng để mỗi người học hỏi, để mở “Cánh cửa” ra với thế giới, nhận được những lợi ích vô cùng to lớn mà ngôn ngữ này mang lại.

1. Gia tăng tri thức và kích thích tư duy: Việc tham gia vào các nhiệm vụ học tập môn Tiếng Anh chắc chắn giúp gia tăng kiến thức và sự hiểu biết. Khoa học đã chứng minh rằng học ngoại ngữ,

đặc biệt là Tiếng Anh, là một trong những phương pháp kích thích bộ não hoạt động tốt nhất. Khi học sinh tiếp thu từ vựng, cấu trúc ngữ pháp mới, bộ não phải xử lý thông tin theo một cách mới, một ngôn ngữ mới, từ đó kích thích não bộ phát triển, tăng cường khả năng tư duy.

2. Tăng tính kỷ luật: Học giỏi tiếng Anh đòi hỏi sự kiên trì, nhẫn nại, và học tập thường xuyên, liên tục. Điều này buộc học sinh phải sống có tính kỷ luật, xây dựng kế hoạch rõ ràng về mục tiêu giao tiếp và số lượng từ mới cần học mỗi ngày. Thông qua việc học Tiếng Anh, tính kỷ luật này được củng cố và áp dụng vào mọi vấn đề trong cuộc sống, giúp học sinh được đánh giá cao và tạo dựng sự tin tưởng khi hợp tác.

3. Hiểu thêm nền văn hóa mới: Khi tham gia các nhiệm vụ học tập môn Tiếng Anh, học sinh có cơ hội tìm hiểu về những nét văn hóa đặc sắc của các quốc gia qua video, đoạn hội thoại. Hiểu biết về ngoại ngữ cho phép học sinh xem các bản tin nước ngoài, am hiểu thêm những khía cạnh văn hóa độc đáo trên thế giới, mở mang thêm những kiến thức mới mà nếu không biết ngoại ngữ sẽ khó tiếp cận.

4. Tăng sự tự tin: Để nói giỏi tiếng Anh, học sinh cần phải thực hành giao tiếp rất nhiều. Quá trình thực hành thường xuyên với bạn bè hoặc trước lớp không chỉ giúp nâng cao ngôn ngữ mà còn mang lại cảm xúc tích cực, giúp học sinh tăng sự tự tin vào bản thân. Từ chỗ ngại ngùng, việc thực hành tiếng Anh nhiều giúp các em không còn rụt rè khi nói chuyện, thậm chí thấy thích thú, rèn luyện sự tự tin, năng động và nhiều kỹ năng sống khác.

5. Góp phần hình thành phẩm chất và năng lực cốt lõi: Nhìn chung, biện pháp này góp phần hình thành 5 phẩm chất (yêu nước, nhân ái, chăm chỉ, trung thực, trách nhiệm) và 10 năng lực cốt lõi (ngôn ngữ, tính toán, tin học, thể chất, thẩm mỹ, công nghệ, tìm hiểu tự nhiên và xã hội, tự chủ và tự học, giao tiếp và hợp tác, giải quyết vấn đề và sáng tạo). Điều quan trọng là các năng lực này được chính học sinh tự hình thành, kiến tạo và phát triển nhờ quá trình trải nghiệm, tư duy, chứ không phải là sự áp đặt từ giáo viên. Kiến thức và kỹ năng luôn gắn liền với kinh nghiệm thực tiễn phục vụ cuộc sống, làm cho học sinh cảm nhận được ý nghĩa thiết thực của chúng, biến chúng thành năng lực cá nhân có giá trị thực tiễn cao. Từ đó, học sinh cảm thấy việc học là thú vị, hấp dẫn, nhận thấy lợi ích thực tiễn nên tích cực và tự giác

hơn. Tính tự giác, tích cực này ngày càng được củng cố khi các em được trải nghiệm, tự mình khám phá kiến thức và những điều mới mẻ, thay vì phải thừa nhận những nội dung khô khan được trình bày sẵn trong sách giáo khoa.

* **Đối với giáo viên:** Giải pháp đã góp phần đổi mới phương pháp dạy học của mỗi giáo viên theo hướng tích cực; thúc đẩy quá trình tự học, tự rèn luyện của giáo viên; tạo điều kiện cho sự giao lưu, học hỏi, hợp tác giữa các giáo viên trong cùng tổ bộ môn, giữa các tổ bộ môn, trong cùng trường và giữa các trường, các khu vực và các nước trên thế giới.

* **Đối với xã hội:** Giải pháp góp phần giải quyết một số hạn chế trong việc dạy học Tiếng Anh hiện nay (học sinh thiếu tập trung, nói Tiếng Anh thiếu tự tin) khiến phụ huynh giảm niềm tin vào vai trò của giáo viên, từ đó phát huy vai trò tích cực của học sinh trong việc chủ động học tập, học tập suốt đời. Vì vậy, kích thích sự quan tâm của học sinh đối với việc chủ động học tập, tạo tiền đề để học sinh phát triển trí thông minh, khả năng tư duy, tự học.

III. KẾT LUẬN

Giải pháp này có khả năng áp dụng rộng rãi cho học sinh Trung học cơ sở trên cả nước vì các hoạt động và nhiệm vụ học tập được thiết kế đa dạng, bám sát năng lực và phẩm chất của học sinh. Đặc biệt, giải pháp không gây tốn kém về vật chất và kinh tế, phù hợp với yêu cầu thực tiễn của ngành giáo dục. Giải pháp tạo ra một môi trường học tập năng động và hiệu quả, lấy các công việc thực tế, ý nghĩa làm trung tâm. Ngôn ngữ không chỉ là mục tiêu mà là phương tiện để đạt được các mục tiêu thực tế đó. Trình tự công việc được thiết kế cẩn thận giúp học sinh phát triển đồng thời cả tính lưu loát (Fluency) và tính chính xác (Accuracy), chuẩn bị tốt cho việc sử dụng ngôn ngữ phức tạp ngoài lớp học. Để thực hiện thuận lợi, giáo viên cần hướng dẫn đơn giản, rõ ràng (theo nguyên tắc KISS) để quản lý thời gian. Quan trọng là giáo viên phải thường xuyên trau dồi phương pháp sư phạm, năng động, tích cực xây dựng các tình huống và nhiệm vụ học tập đa dạng, tránh lặp lại các dạng luyện tập cũ.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Chương trình Giáo dục DoSTEM. Dạy học dự án. <https://dostem.edu.vn/day-hoc-du-an/>
- Trịnh Văn Biều và tgk (2011). Dạy học dự án – Từ lý luận đến thực tiễn. Tạp chí khoa học ĐHSP TP.HCM. (28), 3 - 12. <http://vci.vnu.edu.vn/upload/15022/pdf/5763835e7f8b9a62578b45bb.pdf>
- British Council. Chín trở ngại thường gặp khi học ngoại ngữ và cách khắc phục. <https://www.britishcouncil.vn/hoc-tieng-anh/tieng-anh-nguoi-lon/kinh-nghiem/chin-tro-ngai-thuong-gap-khi-hoc-ngoai-ngu-va-cach-khac-phuc>
- Kristi Marie (2025). How to Motivate Your ESL Students to Speak English in Class. <https://www.fluentu.com/blog/educator-english/how-to-motivate-students-to-speak-english/>